

(sanitaire organisatie, wetten bijzondere onderwerpen, 24 uur) BONGER, BRENKMAN, mej. VAN HERWERDEN, JOSEPHUS JITTA, LEOPOLD, PEETERS, STUMPF, TERBURGH.

De leergang begint Maandag 17 Januari en zal elken weekdag (behalve Zaterdag) des voormiddags van 9—12 worden gehouden. De hygiënische instellingen van Amsterdam (ziekte-bestrijding, geneeskundig schooltoezicht, drinkwatervoorziening, afvoer, woningdienst, ontsmetting) zullen in aansluiting aan het onderwijs worden bezichtigd. Ook enkele uitstapjes buiten Amsterdam worden voorbereid. In de namiddagen zal gelegenheid bestaan tot practische werkzaamheid bij den Geneeskundigen en Gezondheidsdienst. Aan het einde van den leergang kan de deelnemer zich aan een examen onderwerpen, indien hij voorzien is van het bewijs, dat hij leergang A, of een daarmee gelijkgestelden leergang in bacteriologie met vrucht heeft gevolgd.

Ook de artsen, die slechts een gedeelte der lessen en demonstraties wenschen bij te wonen, kunnen zich om inlichtingen wenden tot ptof. dr. J. J. VAN LOGHEM, Lab. voor de Gezondheidsleer der universiteit, Mauritskade 57, Amsterdam.

Nieuw gemeenteziekenhuis te Rotterdam. — Zooals men weet, zijn te Rotterdam reeds vele jaren plannen hangende voor het bouwen van een groot nieuw gemeenteziekenhuis te Rotterdam op den linker Maasoever. Reeds in 1919 heeft de gemeenteraad in beginsel daartoe besloten en op het einde van 1923 was al de grond, die daarvoor benoodigd was, in eigendom der gemeente overgegaan. Voor het ontwerpen der plannen hebben B. en W. het dienstig geoordeeld reeds in 1921 over te gaan tot de benoeming van een geneesheer-directeur, waartoe dr. vos, de geneesheer-directeur van Maasoord, werd aangewezen, die daarna in gezelschap van een architect verscheidene reizen heeft ondernomen om bestaande ziekenhuizen te bezichtigen. In het begin van 1922 heeft deze toen, met de ervaring bij die bezoeken opgedaan, een aanvang gemaakt met het ontwerpen der bouwplannen. Het rapport van dr. vos, dat met teekeningen zou worden ingediend, was reeds geheel gereed, toen hij op 31 Januari 1924 overleed. Er is toen besloten voorloopig geen nieuwen geneesheer-directeur te benoemen, doch eerst de bestaande plannen geheel uit te werken en eerst na goedkeuring daarvan door den gemeenteraad tot zulk een benoeming over te gaan; de beide geneesheeren-directeur der gemeenteziekenhuizen verklaarden zich bereid hun medewerking bij de uitwerking der bouwplannen te verleenen. Door allerlei omstandigheden en het hooren van verschillende commissies is daarna nog meer vertraging ontstaan. Thans zijn de plannen zoover gevorderd, dat B. en W. een scherp omschreven voorstel bij den gemeenteraad hebben kunnen indienen. Zij ontveinzen zich niet, dat de uitvoering belangrijke geldelijke offers van de gemeente zal vorderen, maar zij meenen, dat met het stichten van een ziekenhuis op den linker Maasoever niet langer meer mag worden gewacht. Om de uitgaven zooveel mogelijk te beperken, zal het streven zijn niet meer te doen bouwen dan noodig is om in de dringende behoefte te voorzien, maar de opzet der plannen moet zijn gericht op een groot ziekenhuis, zooals ook van den aanvang af de bedoeling is geweest. De commissie voor de finantiën spreekt van een ziekenhuis van ongeveer 1500 bedden. Werd nu een plan ontworpen voor een ziekenhuis van 600 of 800 bedden, dan moet ongetwijfeld in de toekomst toch weer tot uitbreiding worden overgegaan, waarbij een behoorlijk geheel niet te verkrijgen zou zijn. Houdt men echter reeds in den beginne met de mogelijkheid van behoefte aan uitbreiding rekening, dan zal noodig gebleken vergrooting zonder bezwaar kunnen plaats vinden. De ervaring bij de bestaande gemeente-ziekenhuizen opgedaan is een afschrikwekkend voorbeeld. Toch kan groote soberheid in acht worden genomen en dit streven blijkt uit de gemaakte plannen. Rekening is gehouden met allerlei vraagstukken, die thans reeds aan de orde zijn en in de toekomst nog ter sprake zullen komen; zoo bijv. de mogelijkheid, dat bij de verpleegsters het verlangen naar uitwonen nog zal toenemen, het geven van gelegenheid tot verpleging op kleine zalen, het aanstellen van vaste geneeskundige ambtenaren, in verband met de toenemende specialiseering der geneeskunde, waardoor één der bezwaren tegen een ziekenhuis met zeer veel bedden wordt verminderd, omdat het juist daardoor geschikt wordt om, ondanks splitsing in vele afdelingen, voldoende werk

te geven aan de verschillende geneeskundigen. Overigens beloven B. en W., dat bij het geheele uitwerken der plannen en het bouwen de grootste zuinigheid zal worden betracht, zoowel als bij de latere exploitatie, waarop te zijner tijd ook de bijzondere aandacht van een te benoemen geneesheer-directeur zal worden gevestigd. Ook is onder het oog gezien de vraag, of er gesticht moet worden een z.g. „klasse-afdeeling”, waarvoor een afzonderlijk gebouw zou gemaakt moeten worden. Een beslissing daaromtrent is echter niet genomen; de te benoemen geneesheer-directeur zal die vraag dienen te beantwoorden. In de plannen is gerekend op de verpleging van 1548 zieken als volgt te verdeelen: Een onbesmette afdeeling: 4 paviljoens met elk 198 zieken, in het geheel 792 zieken; één paviljoen voor 100 chronische interne zieken en één paviljoen voor 100 chronische chirurgische zieken; voorts één zuster-ziekenhuis voor 32 zieken. Een besmette afdeeling: 3 paviljoens voor volwassenen met elk 36 zieken, in het geheel 108 zieken; 3 paviljoens voor kinderen met elk 72 zieken, in het geheel 216 zieken. Tuberculose-afdeeling: een vleugel voor 100 mannen en een vleugel voor 100 vrouwen, in het geheel 200 zieken. De bouwkosten worden geschat op f 6900000.—, zonder terreinophooging, tuinaanleg, waterleiding, centrale verwarming, elektrische verlichting, meubilering, enz. De prijs per bed zou bedragen f 4450.—. De volledige kosten van het geheel, zonder het instrumentarium, worden geschat op f 10350000.—, wat wil zeggen een prijs per bed van f 6700.—. Om te beginnen zou kunnen worden volstaan met het bouwen voor de onbesmette afdeeling, van het administratiegebouw, 2 paviljoens, het centrale gebouw, het zusterhuis en het pathologisch instituut; voor de besmette afdeeling, van 4 paviljoens en van het zusterhuis en voorts de geheele oeconomie-afdeeling. Voor die eerste bouwperiode zou dan een bedrag van f 4706000.— noodig zijn. B. en W. stellen thans aan den Raad voor als eersten termijn daarvoor f 1000000.— beschikbaar te stellen en hen te machtigen tot het bouwen over te gaan.

Nederlandsch natuur- en geneeskundig congres. — Het een en twintigste Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres zal te Amsterdam plaats hebben op 19, 20 en 21 April 1927, dat is dus op Dinsdag, Woensdag en Donderdag onmiddellijk na de Paaschdagen. De algemeene vergaderingen en nagenoeg alle vergaderingen der afdeelingen en onderafdeelingen zullen gehouden worden in het gebouw van het Koloniaal Instituut. Op Dinsdagmiddag en Donderdagmiddag hebben algemeene vergaderingen plaats, waarin voordrachten gehouden worden door den algemeenen voorzitter, prof. H. BURGER, door prof. L. BOLK (Amsterdam), door prof. G. A. F. MOLENGRAAFF (Delft) en prof. P. EHRENFEST (Leiden). De afdeelvsgaderingen hebben plaats op Woensdag- en Donderdagochtend. De tweede afdeeling (Biologie) vergadert beide ochtenden in haar geheel. De derde afdeeling (Geneeskunde) komt in haar geheel bijeen op Woensdagochtend, terwijl op Donderdagochtend de onderafdeelingen voor klinische, voor tropische en voor diergeneeskunde afzonderlijk zullen vergaderen. Zij, die een voordracht wenschen te houden moeten daarvan vóór 20 Januari aan den voorzitter der afdeeling of onderafdeeling bericht zenden. De beschikbare tijd voor een mededeeling is in den regel niet meer dan 20 minuten. Voorzitter der biologische afdeeling is prof. J. C. H. DE MEYERE (Amsterdam, Sarphatistraat 76). Voorzitter der geneeskundige afdeeling is prof. J. J. VAN LOGHEM (Amsterdam, Mauritskade 57). Voorzitter der onderafdeeling voor klinische geneeskunde is prof. P. RUITINGA (Amsterdam, Vossiusstraat 3); van die voor tropische geneeskunde, prof. W. A. P. SCHÜFFNER (Amsterdam, Mauritskade 57); van die voor diergeneeskunde prof. G. KREDIET (Utrecht, Frederik Hendrikstraat 82). Reeds thans wordt bekend gemaakt, dat, in verband met de hooge drukkosten, de sprekers in de *Handelingen* slechts over één bladzijde druks zullen mogen beschikken, tenzij zij bij het innemen van meer plaatsruimte de kosten zelf betalen; hetzelfde geldt voor figuren en platen. De Woensdagmiddag is bestemd voor verschillende demonstraties, bezoeken aan fabrieken, enz. Algemeen voorzitter van het congres is prof. H. BURGER, algemeen ondervoorzitter dr. C. U. ARIENS KAPPERS, beiden te Amsterdam. Dr. D. COELINGH (Bussum, Graaf Wichmanlaan 11) is eerste secretaris en dr. B. K. BOOM (Amsterdam,